

LA ESQUELA DE LA TORRATXA

N. Varguer

Arturo Llorca

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

CRONICA

FREDERICH SOLER

JA la teníu, amich Soler, ja la teníu la estàtua que ambicionávau, ó que quan menos presentíau, quan ab aquella vostra fraseologia pintoresca tant característica, deya, mitj en serio mitj en broma:—Un temps vindrá en que hauré d'aguantar xafechs y tempestats, sense parayguas.

Be'n bé que us hi veyau sobre'l pedestal: ben bé que ho coneixíau que vos l'havíau afanyat l'honor d'aparèixer per damunt dels vivents com un símbol immortal!

* * *

Se necessita conèixer la vida exuberant d'activitat y d'energia d'aquell jove rellotjer del carrer d'Escudellers, que mentres manipulava rellotjes, somniava, creava y reya per dintre, donant esplay á la seva imaginació exuberant. ¡Quín temperament més rich y més espontani! Sense altre professor que'l seu instint, sense altra guia que la seva caldejanta afició al cultiu de las lletres catalanas, en sa varietat teàtrica, comensá per escriure 's seus famosos *Singlots poètics* que, portats á las taulas, si gueren un éxit soptat y sorprenent de riallas y bon humor.

Ja s'havía insinuat el *Teatro catalá* ab diverses obras humorísticas de distints autors, sucedanis del desordenat Robrefio y del atildat Renart de Arús; pero las gatadas de'n Seraff Pitarra aventatjavan á totas pel seu genial humorisme, per la seva despreocupació, per certa gracia vulgarota, pero enginyosa y picant, que s'impresionava en l'esperit del públich com una imatge en una placa molt sensible. Un gran número de las espatotxadas dels famosos *Singlots* passaren á ser modismes del llenguatge vulgar y avuy encare circulan com moneda corrent de rellevat encuny. Fàcilment se'n podria reunir un llarch vocabulari.

D. Eduart Vidal Valenciano, jove com en Soler y dotat com ell d'un singular instint escènic, cregué que las representacions en catalá que sols servían pera fer riure, podían també con moure y emocionar. Son drama *Tal farás, tal trobarás*, li doná plena rahó: el públich el rebé corprés, y alguns espectadors ab llágrimas de tendresa. Quedava obert un nou camí, y en Frederich Soler, que no era home que 's descuidés, s'hi llaneá ab el seu famós drama *Las joyas de la Roser*, escrit á Hostalrich durant el cólera del 65 y que tingué un éxit colossal, may vist en el teatro.

Siguiren á las *Joyas* gran número d'obras, la major part d'ellas de género pintoresch, ab personatjes típics, ab efectes escènics abundants, molt ben adaptats al gust senzill del públich d'aquell temps, que las solía rebre ab singular agrado, sense discutir las.

En Frederich Soler s'havía fet empresari, comprenent qu'era aquesta la única manera de treure

algún partit positiu del seu treball intelectual, en aquesta terra nostra hont sempre ha sigut tan mal recompensat. Constrenyit á ésser, durant molts anys, el principal provehidor del seu teatro, se complicá el seu treball creador ab els afanys inherents á la nutrició de la taquilla.

¡Pobre Frederich Soler!... En un altre país, com per exemple á Fransa, hont els autors no tenen més feyna qu' escriure las obras que las empresas explotan donántlos hi en els beneficis una participació considerable, el nostre Pitarra no hauría hagut de bregar directament ab els neguits y las angúnias del negoci teatral.

Tots els seus amich íntims coneixíam las penas que 'l torturavan, obligat á buscar l' éxit, l' éxit á tota costa, l' éxit per damunt de tot. Ja no conservava sempre la frescura de sos temps primitius, aquella espontaneitat que li valia'l públich aplauso sense pretendre'l, ni buscarlo. Ara 's desviava per obtenirlo, y s' hauría dit que al combinar sas obras y al escriure las forsava la máquina, pensant algunas vegadas ab las produccions agenas, y no olvidant may ni de cap manera al seu públich.

Era 'l temperament menos apropósit pera realisar una tasca semblant: nerviós, impresionable, neguitós, creyent en l' enveja, veyent paranyes per tot arreu, ensumant per tot arreu desitjos de aterrarlo, de un gra de sorra 'n feya una montanya, de una crítica severa encare que justa una mostra d' enemistat... ¡Pobre Soler!... Patía enormement!...

Y ab tot aixó ves escrivint dos, tres, quatre obras anuals. Ves escrivint, en tant que va modificantse'l gust del públich, en tant que la crítica 's va afinant, y ab sas observacions refreda el fàcil entusiasme del espectador ingénuo, ensenyantlo á observar, á discutir.

En Soler hi pensava sempre en aquest públich: necessitava que omplís el teatro y 's desviava per complaure'l.

Encare 'm sembla veure'l, els días d'estreno, al fons, en el siti més amagat de un palco baix, nerviós, frenètic, entregat tot ell á la representació escènica, seguint en veu imperceptible y visible moviment de llabis las llargas tiradas de versos ab qu' exhornava sas produccions románticas. Y si s'esqueyavan á ser aplaudidas, un'onada de goig l'invadía... ¡Mes ay, quína desilusión, quín snar de angunia quan el públich deixava de saludarlas ab un picament de mans!

L'endemá de un estreno, y segons haguessin sigut els dictats de la crítica ó'l parer de l'opinió, agafava l'obra y la feya casi nova, retallant, apedassant, cusint, modificant frases y situacions enteras... L'estreno no havia sigut més que una proba sobre'l públich, molt semblant á la qu' efectuan els sastres ab una pesa sobre 'ls seus parroquians. Portat del seu afany de salvar á un fil y de ferlo ben volguer del respectable senat, s'havía decidit per aquest sistema, qu' es, sense cap classe de duptes, el pitjor de tots.

—Fassim un favor—m'havía pregat més de una vegada—pera fer la crítica de una obra meva, no vingui fins á la segona representació.

Quan s'estrenava una producció de qualsevol altre autor, també sofría, també penava.

Lleginthis aixís en el fons de la seva ànima, un dia que 'm preguntà:—«¿Qué li sembla de aquesta obra?» (se tractava de una comedia del Aulés), li vaig contestar:—«Com vol que li respongui si sempre l'hauré de molestar. Si li dich que m'agrada, se'n ressentirà com autor rival, y si li dich que no'm fa'l pes se'n doldrá com empresari.»

A la meua ruda franquesa, respongué ab una tremolosa estreta de má y exclamant:—Té molta rahó: aixó no més me passa á mí

Si en el dia de la glorificació de 'n Frederich Soler, insinuo aquest aspecte íntim de la seva personalitat, no es pas pera entelar en lo més mínim son bon recort, sino pera patentisar que la gloria y 'l dolor moltes vegades van aparellats. Casi no hi ha pedestal que no pugui exhornarse ab un brot de llor y una branca d'espinas.

En Frederich Soler mereix el monument que se li ha erigit. Y encare que totas las sevas obras desaparequessin del repertori—cosa que no succehirá, n'estém segurs—sempre s'hauria de reconeixer que fou una gran personalitat del moviment literari de Catalunya. El Teatre catalá modern li deu l'impuls més vigorós, qu' es tant com dir que li deu la vida.

P. DEL O.

UN TOM PER BARCELONA

Cóm y de quína manera s'ho va arreglar no es cosa encare ben averiguada. Lo únich que se sab de cert es que una tarde, sortint tranquilament de la tomba que al Cementiri Vell ocupa, don Frederich Soler, el popular *Pitarra* dels barceloníns, tirá passeig avall y arribat al Pla de Palacio, las empengué ab el primer bordegás que l'etzar se digná depararli.

—¿Qué hi fas aquí?—va dirli.

—Res. Miro, guayto...

El cor va ferli un salt á don Frederich. Aquella resposta li indicava que, desde la seva mort, las costúms de la nostra terra no havían variat sensiblement. Encare, com en el seu temps, la quitxalla corria pels carrers gandulejant vagabunda, sense saber en qué ocuparse. Y continuá l'interrogatori.

—Tú, naturalment, no sabrás llegir ni escriure.

Els retratos de 'n Frederich Soler

A la edat de 4 anys.

Als 25 anys.

Als 32 anys.

L'últim retrato.

—No, senyor.

—Pero els teatros, sí que 'ls deus saber, ¿oy?

—Del primer al últim.

—¡Aixó es lo que jo buscaval Escolta. Ja que no tens res que fer ¿vols acompanyarme á donar un cop d'ull á tots els que tú coneixes? Fa onze anys que no he estat á Barcelona... y tinch por de perdre'm.

—Ja hi estém anant.

Y juntant l'acció á las paraulas, el desenfeynat baylet se posá al costat de don Frederich y comensaren á caminar.

Es inútil dir que lo qu'en Pitarra volia no era precisament veure 'ls teatros, sino enterarse dels anuncis de las funcions. Tenia desitj de saber quína havia sigut la sort de la seva obra, que 'n quedava de la seva memoria artistica, en quants escenaris se representavan las comedias sevas.

Sumergit en aquestas reflexions, varen arribar al Circo Barcelonés.

—Miri—va dirli el baylet,—aquí 'n té un de teatro.

Don Frederich pegá vistasso al cartell.

—La Fornarina... ¿Qu'és aixó?—va preguntar.

—¡Uy!—respongué el petit *ciccone*, posant els ulls en blanch:—Una dona que canta y balla y fa unas cosas molt bonicas.

—Tirém amunt.

Sense pronunciar una paraula, arribaren á la plassa de Catalunya. Encare que bastant transformada, en Pitarra la reconegué al moment.

—Aixó es l'Eldorado. ¿Qué hi fan?

—Veji; aquí hi ha el *paper* que ho diu.

—El amor que pasa... El niño prodigio... Tot teatro foraster. Cap producció de las mevas... ni de las nostras.

Saltaren á Novetats.

—El iluso Cañizares... La mala sombra... ¿També es castellá aixó, noy?

—Sipi.

—Vull dir si fan alguna cosa catalana...

—Nopi.

Extranyat d'aquella resposta, don Frederich arronsá las espatllas y 's girá al Tivoli.

—Monsieur Bertin... ¿L'has vista tú aquesta comedia?

—No es pas cap comedia. *Músiu* Bertin es un senyor que 's vesteix de dona y fa tota classe de veus.

—¡Ah!...

Convensut de que per aquell cantó, del teatro regional no 'n sabria una paraula, en Pitarra

RECORTS HISTÓRICS

Casa ahont en Frederich Soler va neixe. (Carrer Cremat gran, número 19.)

Casa ahont va morir. (Carrer del Carme, número 64.)

mirá al seu acompanyant ab ayre interrogatíu.

—¿Ahónt aném ara?

—Al Paralelo, que 'n d'fu la gent. ¡Allí, allí si que n' hi ha de teatros! L' un al costat del altre. Tot el carrer n' es plé.

Xano xano, seguint las Rondas, després de mitj' hora de caminar, don Frederich y 'l seu guía 's trobaren al Paralelo.

—¡No se 'n hi gira poca de feyna si vol llegir tots els anuncis!—va dir el xicot, sincerament esgarriat:—Comensi á mirar y á contarlos. No acabaré pas en tot avuy.

Realment, la llarga fila de teatros que 'l pobre Pitarrá veyá estendre's al davant seu, era pera deixar aturadit á un home no acostumat á tanta abundancia. Pero... en vá els sens ulls saltavan d' aquí per allá buscant ansiosament un títol que li recordés algún dels seus ruidosos triunfos. Tremolós, atontat, esmaperdut, anava caminant y llegint:

Teatro Nuevo: *La corte de Júpiter.*

Circo Español: *La Vengadora.*

Teatro Condal: *En las entrañas de la Tierra.*

Apolo: *La Inquisición y sus misterios.*

Teatro Cómico: *Noche de novios.*

Salón Arnau: *El deportado de Siberia...*

La conternació de don Frederich no tenia límits. ¿Qué s' havia fet, donchs, de la seva obra, ab tan carinyo realisada y á la qual tants amorosos pensaments havia dedicat al morir? ¿Ahónt eran aquella *Dida*, aquell *Ferrer de tall*, aquelles *Joyas de la Roser*; aquelles comedias admirables, saturadas del esperit de la terra; aquells *singlotes* tan graciosos, tan endiablament divertites?...

La veu del guía va treure'l de las sevas meditacions.

—¿Vol veure'n un altre de teatro?

—¿Encare n' hi ha més?

—Sí: aquest es el mes nou; pero haurém de caminar una mica. Li diuhén el teatro de la «Casa del Pueblo.»

—¿Qui l' ha fet?

—Els revolucionaris, els que ho han d' arreglar tot. ¡Aquest sí qu' es un teatro bonich!... Repari.—

Hi eran al davant. En Pitarrá s' acostá al cartell, clavat al costat de la porta d' entrada, y llegí.

—*La gatita blanca*... ¿Qu' és aixó, menut?

—¡L' obra del any!... Una zarsuela molt... ¿cóm li diré jo?... molt...

La seva mímica era tan expressiva, que don Frederich compregué.

—Molt verda?...

—¡Justal... La més verda que he vist desde que vaig al teatro.

—¡Bé!... ¡Y aixó á la «Casa del Pueblo!» ¡En lo que hauria de ser mirall de cultura, escola de bonas costúms, cátedra de moral, temple consagrat á la educació de las pobras masses!... Plegué, noy; ja estich prou enterat.—

Desfent el camí que ab tan entusiasme havia emprés, el gloriós Pitarrá se 'n torná al Cementiri.

Y allí continuá avuy, quiet y silenciós, sense ganas de repetir la escapada.

Fará molt bé. ¡Per haver de veure lo que ha vist!

A. MARCH

RECORTS HISTÓRICS

Hostalrich. A can Ganday. Casa ahont en Soler escrigué *Las joyas de la Roser*.

EL FRUYT D' UNA GLORIA MEVA

L' éxit més gran que he obtingut en ma carrera d' autor dramàtic, es sens dupte, l' que va valerme la tragedia «Herodías». Desde'l primer acte al quint, ni 'm recordo las vegadas que 'm cridaren á la escena, aixordantme 'ls picaments de mans y els crits d' aprobació que eixian del auditori: mes, acabada la representació, l' entusiasme va pujar á frenesí: l' escenari va omplirse materialment d' espectadors, y, entre enhorabonas, estretas de má y abraçadas, jo ja ni sabia ahont era y pensava acabar allí els meus dies, víctima d' una felicitat que ja arribava á no serho per la impetuositat ab que 's produhía.

Més afortunats que jo, els artistes que havían interpretat la meva obra, estavan despullantse de sos trajes llamants, disposantse á dormir tranquilament damunt dels llorers de la jornada, donchs, tal va ser ella, que si els actors varen suar, el públich no deixá de recompensarlos. Per fi, no podent aguantar més, vaig tenir la sort de sustreure'm un moment de la vista de tants admiradors, y, agafant una porta falsa, vaig corre á casa desseguida y vaig ficarme al llit, donchs llavors tots els goigs y las honras d' aquesta vida els hauria donat per un són llarch y tranquil.

Pero aquí entrava el veritable sofriment. ¿Dormir? ¡Qu' es cas! Mon cos defallía, els ulls se 'm clucavan; pero, semblant que un geni malèfic se complagués martiritzantme, quan creya lograr el meu propòsit, de sopte 'm

trobava més desvetllat que may, y acudían, atropellantse, á ma presencia las figuras de la meva obra, el decorat, els llums, la ovació, la cridoria... Tot, tot, d' una manera que m' atormentava crudelment!

Y l' meu llit semblava que voltés dins de l' arcoba, ó que l' arcoba donés voltas entorn del meu llit. Y jo no podia aturar tot alló de cap manera! Pensava tornarme boig.

¡Qué trista es la condició dels que aspiran á la gloria! Amarguras quan no 's logra y, quan se pot conseguir, també amarguras del ordre que deixo consignat y d' altres ordres encare pitjors.

¡Quina nit més terrible va ser aquella! Jo crech que tot el meu cos bullía de febre. Ja clarejava quan vaig adormirme.

Ab tot, aviat vaig despertarme y m' aixecava capolat y ab mal delit; pero desitjós de respirar l' ayre lliure y de pendre 'l sol. No vaig fer més que vestirme y exir tot seguit al carrer.

¡Poch á poch, el meu cap va asserenarse y, sens abandonar la idea del meu passat triomf, desde llavors vaig considerarlo d' una manera més grata, esperimentantne la fruició, perque ja no 'n sentía 'l brugit.

Ja m' omplía de goig el triomf de la passada nit, perque 's confirmava ab els elogis que duyan els diaris que comprava durant el meu passeig, y... Qué! Fins á cada pas veya gent que 's fixava en mí de tal manera, ab tal expressió que no deixava dupte de l' admiració que per mí sentía. Jo vaig veure en molts botigas que algú, en passant jo, feya l' ullet á son company de treball ó al parroquí que allí s' esqueya; diferents passavolants cridavan l' atenció respecte de mí al qui 'ls acompanyava, fos senyor ó senyora; y tots ells me guaytavan ab una complascencia, ab un ayre de beatitut com si 's tractés d' un sant.

Oh! no hi havia dupte, el meu nom ja estava fet y consolidat. Pot ser un xich massa, perque no deixa de ser una molestia que, seguidament, un hom cridi l' atenció de tots y 's veja obligat, á tot hora, á fer de personatje; pero, ¡qu' es aquest inconvenient al costat de veure's llohat sens discrepança y de que á un se li obrin de bat á bat las portas de las més grans Academies y dels daurats salóns de todas las aristocracias conegudas? Y, des-

Tomba de 'n Clavé (Cementiri vell) ahont reposan els restos del gran poeta.

prés, sent jove, com jo llavors era, y tenint, com jo llavors tenia, el cor desocupat, bé podia ser que 'l millor dia alguna dama hermosa y rica, alguna duquesa romántica, atreta pel brill de la meva gloria, vingués á postrarse'm als peus oferintme sos títuls, sas riquesas y la seva blanca má... No seria pas aixó res extraordinari; ben al contrari, fora molt posat en l' ordre de cosas que 's veuhen cada

COLOCACIÓ DE LA PRIMERA PEDRA DEL SEU MONUMENT

Grandiós acte, que se celebrá el día 28 de Setembre de 1897.

día y son molt naturals. Decididament, el fet trascendental de ma carrera havia de ser trascendentalíssim en tots els aspectes de ma vida futura.

A mí ningú'm treya ja de semblants dérias, porque á cada pas corroboravan la presunció de mos mereixements aquelles tácitas adhesions á la meva persona, de las que us he parlat més amunt, y que veya reproduhirse y multiplicarse entre 'ls anants y vinents y 'ls que 's trobavan al peu de las casas per hont jo passava. La ovació del teatro, va ser la foguerada passatjera, l'esclat del moment; pero aquelles mostrars delicadas y tranquilas de consideració, eran la gloria veritable y ferma que no 's basa en la passió de l'amistat ni en el favor dels partidaris d'una escola.

Jo no podia treuremho del cap y comensava ja á amohinar'm'hi. Tant per fugir un moment d'aquella general espectació com per ser ja la una, hora de dinar per'mí, vaig tornar á casa.

—Han dut alguna carta?—vaig preguntar á la minyona, aixís que m'obria la porta.

—Avuy, no senyor—ella responia.

No podeu afegirvos lo que aixó'm va contrariar. No es que vejés mas esperansas defraudadas, porque la carta jo estava cert de que vindria, tart ó d'hora; pero un voldria que la felicitat arribés volant, y 's neguiteja tot el temps qu'está esperantla. Aquesta ha sigut sempre la naturalesa desficiosa del home.

—Pero ¿cóm vas?—exclamava ma germana, al veure'm, distrahentme de mos pensaments.

—¿Qué? ¿Qué vols dir?—li preguntava jo, no sabent á lo qu'ella pogués referirse.

—Mira qué 't surt pel pantalón—ella tornava, signant vers el lloch per hont se corda semblant pesa de vestuari.

Tenia rahó, en efecte; per allí m'eixia un bocinet de pany de camisa. M'havia vestit com d'esma, exposant-me á que 's riguessen de mí públicament; pero ben segur que ningú, ningú més que ma germana se'n havia adonat. Tanta es la fascinació que pot produhir un home que arriba á commoure á un públich.

No obstant, vaig dar-me pressa á rectificar la incorrec-

ció notada, pensant que tals fascinacions potser no tingan la mateixa forsa á tot hora y en tot temps.

Després de dinar, vaig tirarme damunt del llit, y encare que 'ls pensaments d'amor y ambició 'm combatian, el són va vence'ls.

Somniava que havia rebut una carta ab una apassió nada declaració, quan, de sopte, sento ¡ninch, ninch! La campana de la porta.

Salto corrent del llit, y ab sabatillas y mànega de camisa, obro. Era 'l carter que me la duya, no hi havia dupte, en el sobre 's coneixia prou. «Aixó dels somnis—vaig pensar—prou obeheix á algun ordre natural de relació entre 'ls sers, que avuy per avuy, ens es desconegut»

Aquesta idea no més me va passar per la imaginació com un llampech. ¿Quí está per filosofias en presència d'un bé que ansia y se li presenta al davant?

Volia obrir el sobre cuidadosament, pero vaig esquivar-lo. Trech el paper, un paper menut, ff, que despedia una olor de totas las olors exquisidas. L'ocupavan unas quantas ratillas de lletra menuda, aristocrática y femenil. El lloch del membret era raspat, pero s'hi veyan unas partícules dauradas, com puntetas de corona, no sé si de duch ó de marqués... Sí, sí, lo mateix, lo mateix que jo imaginava sens faltarlhi punt ni coma.

No vaig llegir, que vaig devorar el contingut: tanta era l'ansia meva

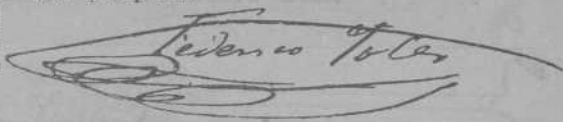
Deya aixís:

«Molt senyor meu y de tota ma consideració: Després de darli la enhorabona més complerta per la seva trage dia «Herodías» que l'acredita com á autor dramátich de primera forsa, m'ha de permetre, per la simpatía que m'inspira el seu talent, que li recomani major correcció en el vestirse de la que algún cop usa. Tinga, sobre tot, present qu'es molt de mal gust anar pel món ensenyant la Ceba.—UNA ADMIRADORA.»

Llavors, comprenentho tot, queya jo daltabaix del Olimp de la meva superbia.

¡Oh gloria del món, jo 't maleheixo! El fruyt més gran de tots els que 'm prometfas, no ha sigut més que un Jo necessitava ayre, perque m' ofegava, y, surtint al carrer, per més que anava disparat com un boig, á ningú cridava ja l'atenció, jo passava desapercebut entre 'ls demés mortals... ¡Y pensar que 'l trobarme en ridícul havia sigut causa de la meua fatua presunció!

grill, ¡un grill de la especie més baixa y miserabe del totas las especies!

LA PUBILLETA

Gelosia

I

Tenia cinch anys,
y, pe 'ls viarany,
com la perdiueta,
de l'alba á la nit
corría ab dalit.
Més maca, pobreta!

El rostre, preciós;
or el cabell ros;
la pell, satinada;
las dents, pinyonets;
els ulls, estelets;
de tots estimada.

—¡Angelet del cel,
tothom ab anhel
li deya, ma filla!
Si creixes així
del Mas de ca 'n Pí
serás la pubilla.—

Ella, al sentí aixó,
deya:—¡Oh! oh! oh!
¡Que 'n tindrè de cosas!
¡Que rica seré!
¡Que maca aniré!
¡Que flors y que rosas!—

Y anava al jardí
y 's guarnía allí
el cap de ridolta,
y feya ramells
de llirs y clavells
y ¡volta que volta!

Son pare era vell,
sa mare, com ell,
quaranta anys tenia.
—No temis ja pas;
pubilla serás
d'aquesta masía.

Angelet del cel,
tothom, ab anhel,
li deya, ¡rateta!
Si creixes així,
del Mas de ca 'n Pí
serás pubilleta.—

II

El Mas de ca 'n Pí
un día bullí
de tanta gatzara.
Hi havia bateig.
¡Me sembla que veig
al pare y la mare!

El vell, alegroy,
ja tenia un noy,
que son desitj era.
—Venfu y mireu:
ja tenim hereu.
¡La meua fal-lera!—

La mare, ab neguit,
pensava, en el llit,
en la seva filla:

—Ja tot lo que pot
tenir, es un dot.
Ja no es la pubilla.—

La noya, jugant,
corrent y saltant
cridava, inocenta:
—Ja tenim hereu,
venfu y mireu.
¡Ay, qu' estich contenta!—

Y la gent, entrant,
deya bromejant:
—¿Y donchs, filla meua?
¿Qué ha fet l' hereuhet
que díu que t' ha tret
de caseta teva?—

El pare, qu' ho sent,
també li díu rihent:
—Sí, sí; es vritat, filla;
l' hereu t' ho ha robat;
ja t' ha desbancat;
ja no ets la pubilla.—

La noya, ab un plor
que va trencá 'l cor,
va cridar:—¡Ay, mare!
No l' estimeu pas;
m' ha robat el Mas;
m' ho ha dit el meu pare.—

III

—La noya de 'n Pí,
van comensá 'l dí,
está malalteta.
Va trista per tot,
no díu may un mot...
¿Qué t' passa, filleta?

—Res, —ella va dihent,
y flors va veyent,
y no se las posa.
—Pren un llessamí,
cull el taronjé,
arrenca una rosa.—

—No, díu, quan ho veu,
tot es de l' hereu;
ja no só pubilla.—
Y així 's va marcint
y 's va esgroguehint.
—¡Ay, la meua filla!

¡Filla del meu cor!
¿Qué tens mon tresor?—
plorant, díu la mare.
—Mare, no 'm beseu,
que son del hereu
aquests besos d' ara.—

Ja plora 'l petit.
ja li dona 'l pit
la mare, angojosa
—¡Ell me l' ha robat!—
va dihent, y s' abat,
la noya, plorosa.

En va 'l pare díu
ab l' afany més vfu:
—No temis, ma filla;
per xó no se 't treu;
si 'l nin es l' hereu
tú n' ets la pubilla.—

—¡Ay, no, pare, noi
Pubilla no só,—
respon la pobreta.
Y així 's va aflaquint,
y així 's va marcint
com una floreta.

IV

Al Mas de ca 'n Pí
hi ha tant de tragí
que tothom va en dansa.
La noya se 'ls mor.
La mare ¡quin plor!
Ja no hi ha esperansa.

—Mare, no ploreu;
ja tonfu l' hereu
per aconsolarvos.
—¡Ay, no, filla, noi!
Jo m' moro si no
puch als dos besarvos.

Quan está en perill,
tot el goig del fill
ens mata la filla.
Viu tú, mon tresor,
y tú del meu cor
serás la pubilla.—

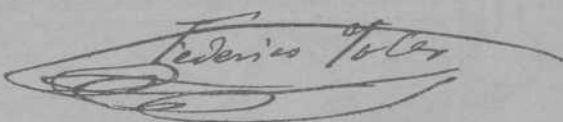
—Vaig, mare, sentint
que ja 'm vaig morint;
vestime blanqueta,
y l' hereu, després,
que us donga diners
per ferm' la caixeta.

Preneu llessamins,
culliu tarongins
y feumen garlanda.
Si no ho vol l' hereu
no me la poseu,
ell, mare, comanda.—

—¡Filla del meu cor!...—

La noya ja ha mort.
La mare la plora.
Un crit del cor treu:
—¡L' ha morta l' hereu!—
Y 'l veu á la vora.

Y, donantli 'l pit
díu al nin petit:
—El plor per ma filla,
Tú, hereu del tresor;
pero... del meu cor
ella es la pubilla.—

Els famosos SINGLOTS POÈTICHS de don Serafi Pitarra.—Portadas de las edicions primitives

La Crida (prospecto).—La butifarra de la llibertat.—La Esquilla de la Torratxa.—Lo Cantador.—Lo castell dels Tres Dragons.—¡Cosas del oncle!—Ous del dia.—Las píldoras de Holloway.—Si us plau per força.—Un mercat de Calaf.—Un barret de riallas.—La venjansa de la Tana.—La vaquera de la piga rossa.—Las carbassas de Montroig.—En Joan Doneta.—Lo punt de las donas.—L' últim Trenalós.—L' Africana.—Gra y palla.—El boig de las campanillas.—El Profeta.—Faust.—Liceistas y cruzados.—La mort de la Paloma.

CURIOSITATS BIBLIOGRÁFICAS

CADA ENTREGA UNA OBRA.
UNA OBRA CADA SEMANA,
OFERTA 5.

SINGLOTS POÈTICHS
AB NINOTS.

CADA OBRA UN SINGLOT.
CADA SINGLOT UN BAL.
SINGLOT 5.

IL PROFETA.

Breuya de la obra que ab dit títol 'a representá en lo Gran Teatro del Liceo de B. N. la Reina D. Isabel II.

SCRIT EN VERI I EN CATALÁ DEL QUE ARA 'L PARLA PER

D. SERAFI PITARRA.

3.ª EDICIÓN aumentada y corregida, que ni 'l autor mateix la coneix.

INTRODUCCIÓ.

Nunca es tard cuando llega
algun dir certis dretis
y abas es un senyal de paga
vulgare mesul un lích de l'agra
la 'pista del Profeta.
Va que agui s' h' d' parlat tant
de aquesta gran operassa,
d' meste monista en agra,
va, veu ab vertiala parlat
veu la explicat ab catalán.
Fors ab poch de distorsió
si no se' entengué la gent,
y poc no val fer parlar
tant 'n cap ben lligat
veu contra l' arguent.

En cert conat algun
que diu que hi lo matí fest,
foi di beu y estabat
lo viciu que s' d' gran
que li d' gran en Joanet.
Estab ab el empig, veu
en unu que 'e d'ay Niu,
y son amo tra di trapell
l' estabab amo amo eia,
cuch ho per 'h' h'et' m' d'ie.
Actis de h'ab estat allí
estabab amo amo S. S. S. S.
pero ablat v'ab l'agi
perqu' un arrojé v'ab
lo ve d'at un pallasso.

Portada de la primera obra que publicá en Frederich Soler.

TEATROS

PRINCIPAL

El segon concert Manén va igualar si no superar en éxit al primer. Va tocar obras de Mozart, de Bach, de Schubert, de Paganini y per torna el *Cant del rossinyol* de Sarasate y el *Nocturn* de Chopin. L'orquestra executá ademés dos *Miniatures* compostes pel mateix concertista, una de las quals s' hagué de repetir. En la execució del *Concert en re menor* de Bach ens feu conèixer un nou artista de mérit, el Sr. Massiá, qui executá la part de segon violí.

Y ara afegint qu' en Manén en totes las pessas feu verdaders prodigis que 'l públich li recompensá ab estrepitosos aplausos, haurém acabat la nostra tasca.

Pel próxim dilluns s' anuncia un concert de la Wanda Landowska, pianista y clavecinista que vé precedida de una gran reputació.

LICEO

Il Trovatore tingué una execució algún tan desigual. El públich no s' hi entusiasma ni molt menos.

Y ab tot els intérpretes posseheixen molt bonas condicions: la Magliulo té una veu bonica; la Verger es una mezzo-soprano aventajada y 'l tenor Scampini posseheix brillantor y frescura. Donchs á pesar de aixó y dels esforços del barítono Rebonato, *Il Trovatore*, aplaudit en alguns fragments, deixá bastant que desitjar en el conjunt.

Werther de Massenet interpretat pel incomparable Battistini era un aliciet prou poderós per omplir el Gran Teatro una, dos y tres vegadas.

L'obra s' pot dir qu' encare no l' havíam sentida, sens duple per deficièncias dels intérpretes. En l'actualitat

tampoch l' hem sentida tal com el compositor la doná a la escena, tota vegada, qu' en honor al gran barítono acomodá la part de protagonista á la seva tessitura. Sempre que trobi artistas de las facultats de 'n Battistini, es indubtable que l' ópera será preferida en la seva segona manera.

¡Quina interpretació més colossal, més estupenda! L' actor y 'l cantant íntimament foses realisaren una creació genial, pocas vegadas vista sobre l' escena.

Els més apátichs hagueren de reconèixer al fi qu' entenían el psicológich personatge de Goëthe tan espiritualment interpretat pel compositor francès, qu' es un dels reys de la paleta musical.

En Battistini se veié molt ben secundat per las senyora Verger, Srta. Ferraris y Srs. Franco y Candela.

El mestre Golisciani portá l' orquesta admirablement.

Pera dimars estava anunciada la despedida del celebrat barítono Battistini. Transcorregué la vetlla á tall de despedida, donant las propinas de reglament y que consistían en una pessa de 'n Mascagni, un' altra de 'n Tosti y una cansoneta francesa. El públich, naturalment, ovacioná al artista, en el *Werther* y en tot lo demés; va volguer despedir dignament al gran home ab aclamacions y aplaudiments... pero després resultá que la despedida veritable y definitiva s' havía aplassat pera l' endemá representantse per última vegada *Ernani* y repetintse, naturalment, las ovacions y els aplaudiments de la vetlla anterior.

ROMEA

Els pobres menestrals es una obra molt ben pensada, pero pera las taulas no resulta mes que en algunas esce-

LO COMTE L'ARNAU

LEGENDA DRAMÁTICA

EN UN PRÓLOGH Y DOS ACTES

ORIGINAL DE

FREDERICH SOLER

MAESTRE, EN GAY BAPER

OBRA PÓSTUMA

Estrenada en lo Teatro Romea d'aquesta capital
ab ovació extraordinaria y tribut de respectuosa admiració
la nit del 8 de Janer del any 1900

Preu 2 ptas.

BARCELONA

LIBRERIA D'EUDALT PUIG

PLASSA NOVA, NÚMERO 5

1900

Portada de la seva obra darrera.

PER LA GLORIA DE 'N SOLER

AGUSTÍ QUEROL

autor de la estatua del insigne dramaturg catalá.

nas; hi falta acció dramática, no es més que un conflicte.

En lo que respecta á ambient en Gual es un mestre; els detalls en la pintura dels personatjes, la veritat en la presentació revelan la experta mà de un reinat psicològic. En el conjunt ja es diferent: quan el drama esclata y quan la emoció casi lograda sembla que hauria d'anar endavant, l'autor s'encalla, com si duprés de sas propias forsas (lo que li passa al protagonista) y acaba per abandonar-se á un sujestiu lirisme que, encare que admirablement tractat, destrueix l'efecte de las escenas anteriors, tot naturalisme y sobrietat.

El segon acte, de una sorprenent senzillesa, es el que tanca, al nostre entendre, totas las bellessas y tot el pensament del poeta. Podria anar molt bé sol; en el primer hi ha massa dilatació, y en el darrer poca consistencia.

El diálech, fill de un literat ab conciencia, es pulcre y adequat als tipos pera 'ls que ha sigut construït. En la presentació escénica s'hi notava la influencia artística del autor, pero desgraciadament no tant com en altres obras del mateix Gual.

Els actors, en general, (*rara avis!*) sabían el paper. Las senyoras Jarque y Xirgu varen tenir moments deliciosos, especialment la primera quins avensos en l'art de donar la justa expressió emocional á las paraulas son reals y positius. Dels homes, el Sr. Capdevila (Carlos) es qui va emportarse'n la palma.

Pera avuy está anunciada una funció de caràcter extraordinari que portará sens dupte molta

concurrència al teatro del carrer del Hospital. Se tracta de una funció dedicada á honrar la bona memoria del gran Frederich Soler (Pitarra) ab motiu de la inauguració del seu monument.

Se posarán en escena las celebradas obras: *Lo ferrer de tall* y *Lo ret de la Sila*.

CATALUNYA

El niño prodigio, comedia en dos actes dels germans Alvarez Quintero ha tingut un éxit brillant y merescut. Se tracta de pintar l'encaterinament de una familia per un noy á qui tenen per un prodigi en el maneig del violí, comportantli tota mena de desvergonyiments.

Aixó dona peu als autors pera presentar una serie de tipos molt ben bosquejats, algunas situacions graciosas, y la mar de xistes y bonas ocurrencias.

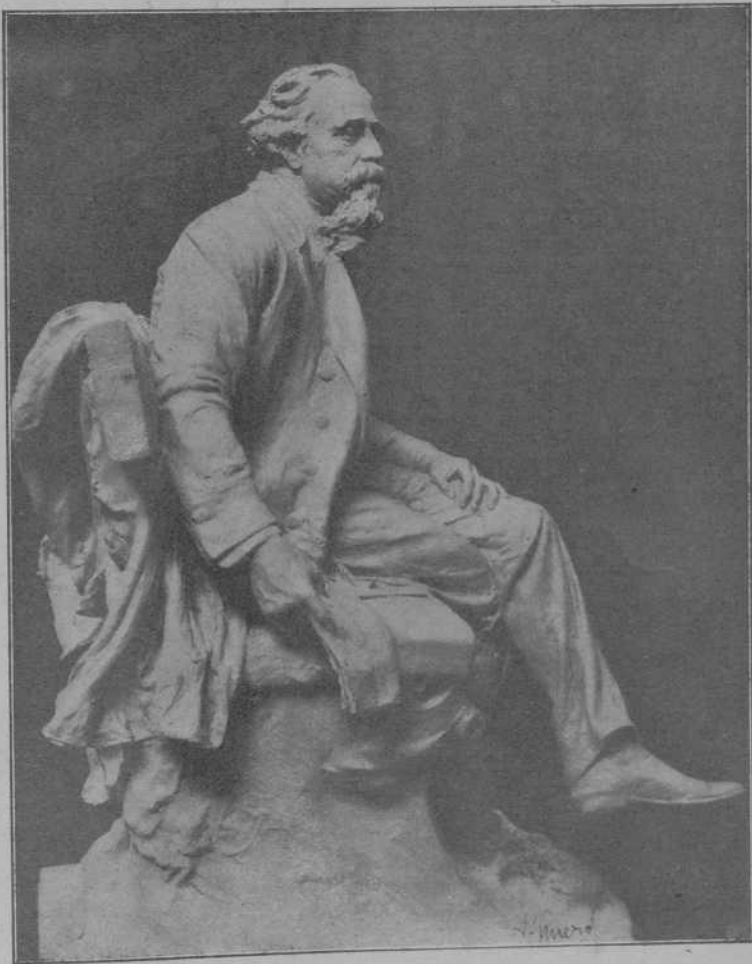
El bon sentit está representat pel metje aragonés Rosales, y per Clarita germana del violinista prodigiós. La seva intervenció en l'acció fá qu'entremetj del ambient cómic y humorístich hi destaquin alguns punts de sentiment y d'emoció, en benefici de la varietat de l'obra.

El públich l'escollá ab verdader interés y celebrá sovint las bonas sortidas de que tota l'obra está esmaltada. En l'interpretació sobressortiren la Srta. Bregon, la Sra. Alverá y 'l Sr. García Ortega, qu'estavan molt ben possehits de sos respectius papers.

POLIORAMA

Ab bon peu ha comensat el cinematógrafo *Poliorama* instalat fa pochos días á la Rambla d'Estudis en els baixos de la Academia de Ciencias.

La sala, que com á decorat, es lo millor y lo més original que actualment hi ha á Barcelona, se veu suma-

Estatua de 'n PITARRA

que remata el monument aixecat á la plassa del Teatro.

ment concorreguda, aixís com son també celebradas las películas que 'e presentan en las sessiões sempre variadas y amenas.

No hi ha persona que deixi de admirar y alabar el decorat artístich del Poliorama degut á la experta ma dels artistes escenógrafos Srs. Moragas y Alarma, dignament secundats en lo que toca als relleus per l' intel·ligent escultor Lambert Escaler.

N. N. N.

CIUTADANS!

Per llá al Pla de las Comedias aprop dels Escudellers, la capital catalana hi ha bastit un monument.

Fora ja 'ls llenzols y fustas que 'l tapavan feya temps, al fi podrém ¡y ja era hora! contemplarlo lliurement.

L'obra, en sí, no está á l'altura que l'assumpo requereix: el seu conjunt, si no es pobre, al menys passa de modest.

Quatre pedras apiladas per l'anti artístich Falqués ni son pedestal prou digne per l'estàtua d'en Soler, ni ab ell paga Catalunya el deute que té contret.

A contemplá 'l pesant sócul si 's paran els extrangers, dirán: *Una plassa menos y un altre empantano més.* Pro quan aixequin la vista per veure 'l coronament, y, signant la hermosa testa del poeta, admirant son gest, els menys enterats preguntin: Aquest home il·lustre ¿quí es? respondrán mil veus á l'hora, y ab entusiástichs accents, més alt y ferm que 'l de pedra li alsarán un monument.

—Es—dirá 'l poble—en *Pitarra*, l'autor que com ningú més aspigué retreure 'ls tipos y las costums del seu temps.

Es qui, ab las sevas *gatadas*, ens feu riure de valent; es qui al Teatro ab sas comedias, ab els seus dramas punyents ens ha fet caure las llágrimas, donantnos exemples bells de fills, de pares y d'avis, de marits y de mullers.

Es qui sempre va ensenyarnos á odiá 'l mal y estimá 'l bé. Es qui 'ns ha contat rondallas de reynas y caballers.

Es l'autor de *Sota Terra*, *Las joyas de la Roser*, *Lo ferrer de tall*, *La dida*, *Lo Contramestre*, *El Castell dels tres dragons*.. y otras obras hermosas á quina més.

Els moderns autors y crítics dirán respectuosament: Es el precursor, el mestre, el bon Frederich Soler; el poeta sortit del poble qui ab son esforç y talent creá 'l Teatro de la Terra y cnmená 'ls passos primers de la Escena Catalana al actual renaixement.

—Es—dirém els de *LA ESQUELLA*—

DON TEODORO BARÓ PARLA

—Pitarra, estigueu tranquil: jo us ompló el buyt.

el qui ab un *singlot* dels seus inventá 'l célebre títul que aquest periódich prengué.

Sentint tan bellas contestas, admirats els forasters veurán que, aquí á Barcelona, la virtut d'agrahiment no sempre s'exteriorisa com caldría pels carrers; y que 'ls homes que ho mereixen com en Frederich Soler, tenen en el cor del poble son més digne monument.

Per llá al Pla de las Comedias, aprop dels Escudellers, se treurá sempre la gorra quan hi passi, en

PEP LLAUNÉ

ESQUELLOTS

Tot Barcelona s'ha ocupat ab indignació del nou escándol perpetrat per las kábilas lerrouxistas que diumenje invadiren el Centre del carrer d'en Guardia

shont devia reunir-se la Junta Provincial d'Unió Republicana.

Quan els de dalt, els Pinilla, Mir, Iglesias, Sarracera y Callen compregueren que 'ls anti-solidaris estaven en minoria, las turbas d'abaix que ab els seus xiulets y insults havian estat honrant als partidaris de *Solidaritat* á mida qu'entravan, roberen ordre d'efectuar l'assalt. Y s'esbravaren ab el conserje, esquinsantli la roba y ab las parets del pati y l'montant de unas vidrieras deixanhi tres senyals de bala de revólver.

Y després anavan dibent qu'eran ells els que havian sigut víctimas d'un atropello, y fins d'una tentativa d'assassinat!

Els escándols que després donaren pel carrer Nou y per la Rambla, insultant á alguns representants partidaris de *Solidaritat*, foren el digne coronament de la seva kabilesca hassanya.

Pot estar satisfet dels seus gossos lladradors el gloriificador de la estaca, que ab un valor épich ha posat terra de per mitj! Bé es veritat que, pera practicar las doctrinas democráticas, posant en exercici á la *pinzocracia*, ha deixat aquí molt dignes representants. Els Pinilla, Mir, Iglesias, Serracera y Callen diumenje's van cubrir de gloria.

Se parla entre 'ls elements anti solidaris d'obrir una suscripció pera regalar á cada hu un flamench d'honor,

ab el següent lema grabat al cayre de la fulla: «*Viva mi dueño!*»

El Sr. Serracera, quan las turbas estacionadas en el carrer d'en Guardia insultavan als partidaris de *Solidaritat* á mida qu'entravan en el Cassino, digué:

—¡Aixó es vida!

Un solidari, molt amatent, li respongué:

—També es vida el fer de có!

Y D. Joseph María quedá clavat y ab un pam de nás, com hi quedará el día que vegi que á pesar dels seus *pinchos* lerrouxistas se queda sense l'acta de Barcelona, per la que tant suspira

També aixó *será vida*.

El Sr. Sanllehy ja ha tornat de Madrid. El Sr. Sanllehy ja empenya de nou la vara.

Ha portat de la Vila y Cort un gran número de bonas promesas, que nosaltres de tot cor desitjém que no's tornin aygua-poll.

Perque á Madrid la cantan sempre aquesta copla:

«Papeles son papeles,
cartas son cartas:
palabras de ministro
todas son falsas.»

Tot Barcelona 'l coneixia al vell actor D. Isidoro Valero, l'últim representant de la famosa dinastia del seu apellido, que sigué gloria del Teatro castellá.

Cada día més encorvat al pes dels anys, ab son rostre de caballer del sigle XVII, decorat per una barba blanca, vejetava tristement; pero orgullosament també, sense que ningú fes honor als seus mérits, que no eran escassos.

Havia sigut un dels millors directors d'escena, y un verdader mestre en l'art difícil de la declamació. ¿Per qué no donarli una cátedra? ¿Per qué no conferirli la direcció de algún teatro? ¿Per qué, en últim extrém, no proporcionarli un petit emplec que l'hagués ajudat á comportar els días amarchs de la veillesa?

Massa orgullós pera resignarse als humiliants consols de la beneficencia, rendit als pes dels anys y de la dignitat, dilluns de aquesta senmana desenlassá el drama dolorós de la seva vida clavantse dos tiros al cervell.

¡Pobre Isidoro Valero! Descansi en pau!

El ministre de Instrucció pública Sr. Jimeno, ab tot y ser un home molt il·lustrat, se presta á rebre lliasons y més lliasons, á quina més desagradable.

Té un noy y s'ha empenyat en colocalo á Barcelona, y colocalo bé.

De primer antuvi 'l ficá en qualitat de professor auxiliar del Hospital clínic. La *huelga* dels estudiants de Medicina l'obligaren á dimitir.

Seguidament, ja que no podia ferlo catedrático, ha intentat nombrarlo director de un Laboratori provincial, qu'encare no existeix. Y l'altre día la Junta Provincial de Sanitat va donarli carpetasso.

Si nosaltres tinguessim amistat y franquesa ab el senyor Jimeno, li diríam:

—Vaja, prou, D. Amali. Ja ho ha demostrat vosté de sobras qu'és un bon pare de familia, amant com el qui més de la seva prole. Deixi'ns en pau de una vegada, y sobre tot no exposi ja més al seu idolatrat pimpllo á sufrir noves tarrabastadas. Pensi que li fa més mal que bé, desde 'l moment que tothom se figurará que no's basta ell sol pera crearse una posició.

El diputat embressolat (cunero) per Santa Coloma de Farnés s'oposá á la creació á

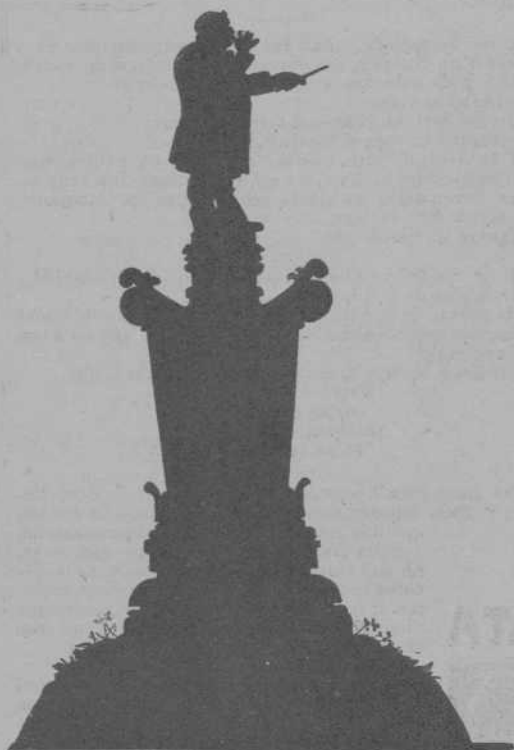
UNA VISITA

—¿Cóm marxa aixó, Ramonet?

—¡Hola!... Molt bé. Aquí 'ns té, fermes y decidits, treballant encarnissadament pera aumentar el brillo del teatro que vosté va fundar.

ENTRE AMICHS

—¡Frederiiiiich!... ¡Sembla que al últim t' han tret la funda! ¡Cóm te deus haver aburrit, ab tant temps d' esperal...

Madrid de una Cátedra de Lengua y Literatura Catalana en el doctorat de Filosofía y Letras, considerant que 'l catalá es un *dialecto* y no es digne de ser estudiant.

—Y aixó ho afirmo—digué—perque ab tot y saberse com penso, tinch la representació de un districte de Catalunya.

Contestació del diputat Sr. Nogués:

—Que precisament per pensar com pensa, no la tindrà may més.

El diputat embressolat (cunero) per Santa Coloma 's diu un nom molt solemne: «D. Alonso Padierna de Villapadierna.»

Un nom que ompla molt la boca; pero no tant que no hi quedi un reconet, pera introduhirli alguna cosa alimenticia y molt gustosa, encare que catalana.

Jo li diria «D. Alonso Padierna de Villapadierna y de la Mitja-güerna.»

Trituració rápida, complerta y económica d'apellidos.

Pent el *Noticiero Universal* la llista de las personas que han assistit á un enterro, cita entre altres concurrents al senyor Goit y Solo.

Graciós ¡veritat?

Confessém, caballers, que 'l diari del senyor Per y Smench-Eta 'n té de bonas.

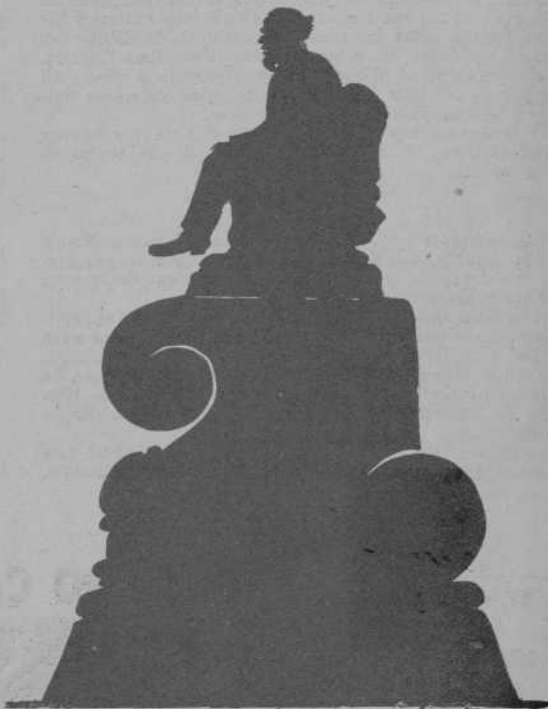
Per xó *El Not y Ciero* resulta sempre tan interessant.

Un grupo de senyoras de Sant Boy—¿ho senten? ¡de Sant Boy!—ha enviat una comunicació á la duquesa de Bailén, adherintse á la seva protesta relativa á aquest bullit de la Lley d' Asociacions.

He dit de Sant Boy, eh?

Y vingan Diccionaris Enciclopédichs.

Están ultimantse els preparatius pera la próxima apa-

—No: per no cansarme, ja m' esperava assentat.

rició de la *Enciclopedia Universal Ilustrada*, de la casa editorial Espasa.

Segons noticias, prompte circularán ab espléndida profusió els albums de presentació de la nova obra, verdaer derrotxe de bon gust y prodigalitat artística.

¡All right! Aixó es cabalment lo que la pobra Espanya necessita: cultura, cultura y cultura.

NOTAS DE CASA

Hem rebut:

De la Casa Puntí y Deu, una mostra del seu *Ants Tropical* y exemplars dels elegants cartells metàllics que, com anunc. dels lleors que fabrica, regala á la clientela;

De la coneguda *Marca Viola*, unas targetas postals de gran actualitat y tan graciosas com intencionadas;

Del compositor don Frederich Xalabardé, una gavota-schotis titulada *The Simplex*;

Del *Circuit Musical Bohemí*, una invitació pera 'l Concert que avuy donará en el seu local el professor de mandolina D Felix de Santos.

Gracias á tots.

¡JA HA SORTIT!

ALMANACH

DE

La Campana de Gracia

PERA 1907

Preu: DOS RALETS y bon profit

SE VEN PER TOT ARREU

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.^a

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

OBRAS LITERARIAS Y DRAMÁTICAS

DE

**Frederich
Soler**

**(Serafi
Pitarra)**

SINGLOTS POÉTICHS

La Butifarra de la Llibertat — La Esquilla de la Torratxa — Lo cantador
 Lo castell dels tres dragóns — ¡Cosas del oncle! — Ous del día
 Las pildoras de Holloway — Si us plau per forsa
 Un mercat de Calaf — Un barret de riallas — La venjansa de la Tana
 La vaquera de la piga rossa — Las carabassas de Montroig — En Joan Doneta
 Lo punt de las donas — L' últim Trençalós — L' Africana
 Gra y Palla — Lo boig de las campanillas — II Profeta — Faust — Liceistas y Cruzados
 Los héroes y las grandesas — La mort de la Paloma

= PREU DE CADA SINGLOT: DOS RALS =

Dos tomos, enquadernats á la rústica. **Ptas. 12**

NITS DE LLUNA } DOTZENA DE FRARE

POESÍAS

COLECCIÓ DE QÜENTOS

Pròlech de V. Almirall — Dibucios de J. Ll. Pellicer

ILUSTRACIONS DE MANEL MOLINÉ

Un tomo. Ptas. 2

Un tomo. Ptas. 2

CUENTOS DEL AVI } CUENTOS DE LA VORA DEL FOCH

POESÍAS

POESÍAS

Segona edició, ilustrada per M. Moliné

Segona edició, ilustrada per M. Moliné

Un tomo en octau Ptas. 2

Un tomo en octau Ptas. 2

Obras de Teatro * Dramas y Comedias

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en llibransas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelons, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d' extravíos, si no 's remet ademés un ral pera certificat. Als corresponsals se 'ls otorgan rebaixas.

LAS SEVAS CREACIONS

Las joyas de la Roser

Lo pubill

Las tres alegrías

Las francesillas

Las curas del mas

Los segadors

Café y copa

La creu de la masia

La rosa blanca

A la vora del mar

Sota terra

Lo didot

Cura de moro

Rector de Vallfogona

L'apotecari d'Olot

La dida

Lo Contramestre

L'Angel de la Guarda

Lo castell dels Tres Dragons

Lo ret de la Sila

ALGUNOS TIPOS DE LAS OBRAS DE 'N FREDERICH SOLER

(Fotografias Arcñas)